

Quantitat i qualitat

Parlar de la *universitat espanyola* és, amb tota certesa, parlar d'un problema que no té solució. I parlar de la *universitat catalana*, o de la *universitat valenciana* és, amb la mateixa certesa, parlar d'una realitat que no té existència autònoma: les universitats del nostre país estan, a tots els efectes, totalment condicionades per la política, els recursos, les mentalitats i les tradicions pròpies del sistema universitari espanyol. I aquest sistema ja fa anys que navega en la indecisió, que es debat entre possibles models diferents i que no n'aplica cap.

Cada any, per tant, en arribar el mes d'octubre, necessàriament ha de plantejar-se la mateixa contradicció insoluble: possibilitats de l'oferta contra necessitats de la demanda, limitació de l'espai disponible contra expansió del volum dels qui l'han d'ocupar, selecció contra lliure accés, quantitat —*massificació*— contra qualitat. I són contradiccions que no solament no es resolten, sinó que s'agreugen cada any que passa. S'agreugen a Barcelona i València, però també a Madrid i tot l'estat espanyol, ...i a les universitats de París, de Bordeus, de Lió i de Tolosa. I més encara a les universitats italianes. Fet i fet, el sistema espanyol s'aproxima progressivament al model italià d'universitat a l'abast de tothom, generalització del títol superior (a Itàlia tothom és *dottore* només pel fet de passar quatre o cinc anys matriculat en una facultat), i escasses diferències qualitatives entre els centres universitaris.

Aquest model —del qual el sistema francès és una versió corregida, amb *Grans Écoles* i *Instituts*— parteix del principi dels estudis superiors com a dret universal, del títol com a passaport general per a l'estatus social i professional, i de la igualtat formal de crèdit i de qualitat entre les diferents universitats. En aquest model, la universitat és, en última instància, un servei de l'estat, els professors són els seus funcionaris, i els estudiants els usua-

ris. La democratització de l'ensenyament superior és el seu mèrit central. La renúncia a la personalitat i l'autonomia real de cada universitat, la impossibilitat d'assolir i d'exigir uns determinats nivells de qualitat (necessàriament restrictius), en són la contrapartida inevitable.

D'altra banda, ni el model alemany ni el model anglo-americà són aplicables al nostre país. El primer, perquè suposa un conjunt d'universitats amb forta personalitat pròpia i amb accés duríssim, limitat i restrictiu (qui no pot accedir a la universitat té assegurada, però, una sòlida formació professional). El segon, perquè està basat en la desigualtat institucional: un sistema bàsicament públic o

accessible a tothom, d'un costat, i de l'altre un sistema bàsicament privat, d'alt nivell, i d'accés restringit. A Alemanya, el fet mateix de ser estudiant universitari és un privilegi (de base intel·lectual o de base social). A Gran Bretanya o als EUA és un privilegi estudiar a Oxford, a Cambridge, a Princeton o a Yale. A França, a Itàlia, a Espanya —per tant als Països Catalans— se suposa que estudiar qualsevol carrera en qualsevol universitat ha de ser una cosa accessible i a l'abast de tothom.

Si la universitat ha de servir per a prolongar l'adoles-

cència dependent, per a mantenir els joves aparentment ocupats fins als vint-i-dos o vint-i-tres anys, i per a donar-los un vernís de cultura post-batxillerat, el sistema ja va bé tal com està... a condició de ser conseqüents i dedicar-li els recursos necessaris per a una expansió il·limitada. Si la universitat —almenys *algunes universitats*— ha de servir també per a assegurar la producció i transmissió de ciència i de cultura en el seu nivell més alt, caldrà buscar alguna alternativa. Tant una cosa com l'altra són necessàries i exigibles. No és segur, però, que siguin possibles igualment en cada universitat i en totes les universitats. Mentre es vulga oferir simultàniament «qualitat» i «qualitat», el problema continuarà sense solució possible.

